

**Prof. Stefan Chwin**  
My, Polska endecko-ludowa cd.

**Dr Jarosław Dobrzański**  
Gorbaczow a zjednoczenie Niemiec

**Prof. Andrzej Romanowski**  
Historia wyniesiona z domu

**Promocja, czyli**  
pułapka na klienta



# NAWROCKI W PAKIECIE KACZYŃSKIEGO

ISSN: 1509-3115 Indeks: 353299



9 771509 311409



SOS WIOSKI  
DZIECIĘCE

[www.dziecisos.org](http://www.dziecisos.org)

**Dzieci, których rodzice  
zawiedli, wciąż wierzą  
w moc pierwszej gwiazdki.**

**Wpłać darowiznę i pomóż dzieciom na święta.**



**dziecisos**





## Nie ma lewicy. Jest zysk

Im więcej pięknych słów o wartościach i prawach człowieka, tym cięższe jest życie wielu grup pracowników. Paradoks? Niekoniecznie. Powtarza się odwieczny cykl. Wygrywają bogatsi i sprytniejsi. Spójrzmy, jak rozbudowane i jak merytorycznie sprawne jest zaplecze pracujące na rzecz kapitału. By właścicielom żyło się lepiej, a załoga pracowała jak najwydajniej. Za najskromniejsze wynagrodzenie, jakie może zaakceptować. Myślę tu o filozofii postępowania w relacjach kapitał-praca, a nie o wysokości zarobków. Bo tam, gdzie stanowisko wymaga bardzo wysokich kwalifikacji, a konkurencja między firmami jest duża, te zarobki mogą być duże. A nawet bardzo duże. Tyle że wtedy dochody właścicieli są ogromne. Nieporównywalne z płacami tych, którzy te zyski wypracowują. W ostatnich dziesięcioleciach mało co tak się rozwinęło jak te dziedziny, których celem jest pomnażanie zysków najbogatszych ludzi globu. Dotyczy to nie tylko gospodarki i bezwzględnej konkurencji między koncernami, które za wszelką cenę chcą zająć pozycję monopolistyczną. I dyktować ceny na własne towary i usługi. Nie dlatego, że są one wyższej jakości i funkcjonują dłużej. Jest wręcz odwrotnie. Wie o tym każdy konsument towarów, które kończą swój żywot

wraz z upływem gwarancji. I każdy, kto po reakcji swojego organizmu widzi, jak szkodliwe jest badziewie, które kupuje, by coś jeść.

Na globalnym rynku obowiązuje tylko jedna zasada. Zysk za wszelką cenę. Jedni zarabiają, bo trują ludzi. A drudzy, bo ich prywatnie leczą.

Na kogo mogą więc liczyć poszkodowani? Państwa są coraz bardziej bezradne wobec potęgi globalnych koncernów. W wielu krajach, nawet tych największych, partie i politycy nie są już realną władzą. Bo nie potrafią, a często już nawet nie mogą, wystąpić w interesie społeczeństwa. Minęły czasy, gdy taką funkcję pełniła lewica. Gdy lewicowi politycy orientowali się na grupy dotknięte ubóstwem i wyzyskiem. Czy polska lewica dociera dziś do tych 2,5 mln ludzi, którzy żyją w skrajnej biedzie? Nawet nie próbuje. A skoro nie jest im potrzebna, skoro miliony pracowników ze swoimi codziennymi problemami nie mogą na nią liczyć, to szukają pomocy gdzie indziej. Partyjna lewica w Polsce, i to bez wyjątków, kompletnie zawiodła. By ją zastąpić, trzeba się organizować, budować strukturę, szukać liderów. Praca u podstaw.

Zacząc, gdzie biednie i problem goni problem. Kto tam zedrze zelówki, wróci kiedyś na Wiejską.

Jeżeli możecie wesprzeć nasz tygodnik, proszę o wpłaty na: Fundacja Oratio Recta Nr konta: 72 1090 2851 0000 0001 2023 9821

BAKOWSKI



**ZAPISZ SIĘ DO NEWSLETTERA**

Odbierz **10% RABATU** na zakup książek na święta

[sklep.tygodnikprzeglad.pl](http://sklep.tygodnikprzeglad.pl)



RABAT nie łączy się z innymi promocjami cenowymi

## W NUMERZE

### KRAJ

- 8 Nawrocki w pakiecie Kaczyńskiego**  
Nowy pupil prezesa
- 11 Karol – rozwalacz pomników**  
Dekomunizator na czele IPN
- 13 Czarne promocje, zaśmieciona planeta**  
Kupujmy rozsądnie
- 16 Collegium aferzystów**  
Tłumy po lewe dyplomy MBA
- 20 My, Polska endecko-ludowa (cz. 2)**  
– rozmowa z prof. Stefanem Chwinem
- 26 Turysto, nie bój się!**  
Do Głucholazów warto przyjeżdżać
- 30 Strażnik pamięci o Bytnarach**  
– rozmowa z prof. Andrzejem Romanowskim
- 38 Feminizm to niezgoda na dyskryminowanie mnie tylko dlatego, że jestem kobietą**  
– rozmowa z Sylwią Chutnik

### HISTORIA

- 34 Pierestrojka a zjednoczenie Niemiec**  
Gorbaczow dał się wykiwać

### KULTURA

- 41 Laury i medale w Klubie Krytyki Teatralnej**  
Gloria Artis dla naszych współpracowników
- 48 Trzeci Wokulski**  
Leon Krupecki, bohater „Lalki”
- 50 Artystką się bywa**  
– rozmowa z Justyną Sieńczyłło
- 54 Culturalia**
- 66 Kobieta Strona Sztuki V**

### SPORT

- 42 Wesele i pogrzeb**  
Pożegnanie Furtoka w dzień chwały Lewego

### ZAGRANICA

- 44 Rewolucja w raju**  
Kanada już nie kocha Trudeau

### OBSERWACJE

- 55 Czeski skarb zagrożony**  
Młodzi i drożyzna dobijają piwo
- 58 Cienie Inżynierskiej – fotoreportaż**

### ZDROWIE

- 60 Zębom na ratunek**  
– rozmowa z dr Agnieszką Wal-Adamczak

### FELIETONY I KOMENTARZE

- 3 Jerzy Domański**  
Nie ma lewicy. Jest zysk
- 19 Jan Widacki**  
Mamy kandydatów na prezydenta
- 23 Roman Kurkiewicz**  
Figuranci demokracji
- 47 Tomasz Jastrun**  
Kura i jajko
- 53 Wojciech Kuczok**  
Na co kicham

# 38

## KRAJ



## FEMINIZM TO NIEZGODA NA DYSKRYMINOWANIE MNIE TYLKO DLATEGO, ŻE JESTEM KOBIETĄ

– rozmowa z Sylwią Chutnik



# 42

## SPORT

## WESELE I POGRZEB

Pożegnanie Furtoka w dzień chwały Lewego



# 55

## OBSERWACJE

## CZESKI SKARB ZAGROŻONY

Młodzi i drożyzna dobijają piwo



Projekt okładki: Iza Mierzejewska

FOT. SYLWIA DĄBROWA/POLSKAPRESS/EAST NEWS



## f Prawica kocha Trumpa. Za wszystko

Pisze red. Robert Walenciak: „W postawie Dudy jest gotowość służenia amerykańskiemu prezydentowi w jego polityce rozgrywki z Europą”. A przecież praktycznie każda ekipa rządząca po 1989 r. starała się jak najlepiej przysłużyć się Jankesom. Przytoczę wrogie przejęcia polskich przedsiębiorstw podczas przemian ustrojowych, włączenie Polski w konflikt na Bliskim Wschodzie, czego skutki odczuwamy do dzisiaj, tajne więzienia, gdzie torturowano ludzi, pogorszenie stosunków z Rosją i bycie koniem trojańskim w Unii Europejskiej, wymuszane przetargi militarnego złomu czy obecnie napędzanie wojennych nastrojów. W opisywanej postawie Andrzeja Dudy, niestety, nie ma nic dziwnego, to po prostu nasza rzeczywistość.

*Michał Czarnowski*

Chęć służenia obecnemu wielkiemu bratu cechuje także wszystkie ugrupowania obecnie sprawujące władzę.

*Janusz Kubicki*

„Nigdy wcześniej w polskim parlamencie nie widzieliśmy takich scen, takiej manifestacji, nie wykrzykiwano nazwiska zwycięzcy wyborów w innym kraju” – ja bym jednak proponował zrobić pewien research, np. wokół wizyty cara Aleksandra I w Warszawie w czerwcu 1815...

*Konrad Banicki*

## f Zlikwidować IPN

Jestem ZA! Ale red. Paweł Dybicz pisze: „Wiadomo, że za prezydenturą Andrzeja Dudy żadnych zmian nie będzie”. Ja mam coraz większe wątpliwości, czy Donald Tusk i jego Platforma to partia obywatelska, czy tylko inna frakcja tej samej mafii co PiS. Gdyby Koalicja Obywatelska chciała zlikwidować lub ucywilizować IPN – nieodrodne dziecko PO-PiS – zrobiłaby to mimo prezydenta. A tak nawiasem mówiąc, kto decyduje o wysokości budżetu IPN czy Kancelarii Prezydenta RP? Czy nie sejmowa Komisja Finansów?

*Józef Brzozowski*

Zgadzam się z tą opinią. Zamiast zmniejszyć kwoty z budżetu dla pewnych instytucji (IPN), jeszcze je zwiększono. A zaśnianie się Dudą na dłuższą metę tylko dodatkowo zniechęci potencjalnych wyborców.

*Iwona Barabasz*

Przypominam, że (pseudo)Lewica ma teraz swojego przedstawiciela w Kolegium IPN. Jednak wszystko, co z jego strony przebito się do mediów, to postulat... burzenia pomników żołnierzy Armii Czerwonej. Czyli nacjonalizm, antykomunizm, wystugiwanie się prawicy na całego.

*August Grabski*

**KRAJ**  
**Zlikwidować IPN**  
Instytut Pamięci Narodowej powinien przestać istnieć od razu. Jest to instytucja, która służyła jako narzędzie do represji i cenzury. Jej zadaniem było wyeliminowanie wszelkich głosów opozycyjnych i krytycznych wobec władzy. IPN jest instytucją, która służyła jako narzędzie do represji i cenzury. Jej zadaniem było wyeliminowanie wszelkich głosów opozycyjnych i krytycznych wobec władzy. IPN jest instytucją, która służyła jako narzędzie do represji i cenzury. Jej zadaniem było wyeliminowanie wszelkich głosów opozycyjnych i krytycznych wobec władzy.



W miejscu tragicznego zjazdu na Inżynierskiej 6 w Warszawie policjanci oddali hołd zastrzelonemu koledze. W dzień pogrzebu o godz. 12 w całym kraju włączone zostały policyjne sygnały dźwiękowe i błyskowe. 29 listopada 2024 r. (fotoreportaż o ul. Inżynierskiej na s. 58).

Do prawie **100 polskich miast** o liczbie mieszkańców przekraczającej 10 tys. **nie dojeżdża kolej.**

**Marszałek Sejmu Szymon Hołownia** zapowiedział, że **8 stycznia ogłosi datę wyborów prezydenckich** – powinny się odbyć w którąś z majowych niedziel. Kadencja Andrzeja Dudy kończy się 6 sierpnia 2025 r.

**Sławomir Broniarz** został ponownie wybrany na przewodniczącego Związku Nauczycielstwa Polskiego w kadencji 2024-2029. Do ZNP należy prawie 200 tys. nauczycielek i nauczycieli. Broniarz przeszedł związkowi od 1998 r. **Gratulujemy zaufania.**

Z ponad **6 mln domów jednorodzinnych** w Polsce aż **30%** nie ma ocieplonych ścian zewnętrznych.

**Na rozbudowę Muzeum Powstania Warszawskiego państwo ma wydać kolejne 100 mln zł.** Zanim to nastąpi, trzeba zapytać Polaków, **czy oprócz obecnego muzeum fotoplastykonu nie musi powstać muzeum golgoty ludności cywilnej**, np. na Ochocie czy na Woli, gdzie doszło do bestialskich mordów i gwałtów na ogromną skalę.

Jarosław Kaczyński prosi zwolenników PiS o darowizny na rzecz partii i ukrywa przed nimi gigantyczny majątek spółki Srebrna, którą zarządzają najbardziej zaufani ludzie prezesa. Ma ona w użytkowaniu wieczystym trzy nieruchomości przy Alejach Jerozolimskich i Srebrnej o powierzchni 8,5 tys. m kw.

Ilu było w Polsce prokuratorów na koniec 2023 r.? 80 w Prokuraturze Krajowej, 433 w prokuraturach regio-

nalnych, 1574 w okręgowych i 3664 w rejonowych.

Sąd Rejonowy w Warszawie skazał **na karę grzywny Janusza Palikota (450 tys. zł) i Kubę Wojewódzkiego (400 tys. zł)** za reklamowanie alkoholu w mediach społecznościowych. Wyrok jest nieprawomocny.

**Prawie 600 mln zł wydano na TV Bielsat** prowadzoną od początku przez Agnieszkę Romaszewską-Guzy. Apetyty na finansowanie rosły w zawrotnym tempie. W 2021 r. budżet Bielsatu wynosił 44 mln zł, a w tym prawie 90 mln zł. Jak je wydawano, sprawdza CBA, które prowadzi śledztwo w sprawie zleceń na usługi informatyczne.

Od początku wojny (2022) Polska dostarczyła Ukrainie 44 transporty broni i amunicji o wartości 4 mld euro.

Trzy główne powody, dla których Polacy się rozwodzą, to niezgodność charakterów (28,7%), niedochowanie wierności małżeńskiej (26,1%) i nadużywanie alkoholu lub środków odurzających (15,1%) (**raport UCE Research**).

Największym eksporterem żywności i napojów jest Unia Europejska, której sprzedaż w 2022 r. wyniosła 182 mld euro. Wyprzedza USA, Chiny i Brazylię.

Średnia powierzchnia gospodarstw rolnych w Polsce wyniosła w 2024 r. **11,59 ha**. Największe gospodarstwa są w Zachodniopomorskiem (**33,5 ha**), a najmniejsze w Małopolskiem (**4,36 ha**).

Po Chinach Polska jest największym światowym eksporterem tytoniu i jego namiastek.

## PRZEBŁYSKI

### Zdrowie wasze w gardło nasze

Stary toast Lecha Wałęsy „Zdrowie wasze w gardło nasze” świetnie pasuje do obchodów 40-lecia OPZZ. Z jednej strony, kolejne raporty o rosnącym ubóstwie wśród wielu grup Polaków, z drugiej – uroczysta gala i bankiet ich reprezentantów.

Przykro patrzeć, co zostało z organizacji zakładanej przez charyzmatycznych liderów świata pracy: Alfreda Miodowicza, Józefa Wiadernego i Jana Guza. Obecnego przewodniczącego myli nawet Związek Zawodowy Przemysłu Elektromaszynowego. Z Piotra Ostrowskiego zrobili na swojej stronie Macieja i nikt tego, poza naszym czytelnikiem, nie zauważył. Ostrowski został przewodniczącym dzięki sprytniej akcji Razem i osobiście Zandberga. Próba desantu się powiodła. Lecz to wszystko, na co było stać razemowców i Ostrowskiego. OPZZ się kurczy. Ale chęć na bankiety rośnie.



### Obajtek, felietonista bolejący

Ekswójt Pcmia, czyli Dyzma w wersji z XXI w. chwilowo przebywający w Brukseli, odkrył u siebie kolejny talent. Postanowił zostać felietonistą. I został. Bo bracia Karnowscy nie mogli zamknąć łamów „Sieci” przed tak hojnym sponsorem tygodnika. Orlen za czasów Daniela Obajtki zamieścił tam tyle reklam, że przebił wszystkich.

Obajtek gapą nie jest i pisze o tym, co go boli. A bolą go przesłuchania, które nazywa polowaniem na czarownice. Taki się zrobił wrażliwy. Kocha Trumpa, więc powinien wiedzieć, że tam za taki Orlen, Lotos i miliardy stracone przez spółkę można dostać i 200 lat.

### Bieją już walczą

Ostatni będą pierwszymi. Znamy tylko jedną osobę, która tak może tłumaczyć, dlaczego lewica ciągle nie ma swojej propozycji na wybory. Nie mylicie się. To Anna Maria Zukowska. Razem z Czarastym opowiadają, że decyzja zapadnie 15 grudnia. Żartują, a może zapomnieli, co obiecali Magdalenie Bieją? Za wyjście z Razem dostała przecież od nich bilet do prezydentury. Uwierzyła w ten bilecik i zaczęła kampanię.

Skromnie. Od propozycji, by obniżyć mężczyznom wiek przechodzenia na emeryturę. Do 60 lat. W programie ma jeszcze dodatkowo miesiąc urlopu dla wszystkich. Do wyboru lipiec i sierpień. A na finał Bieją planuje ogłosić, że wszystkie poniedziałki będą wolne. Uroczą jest ta garstka lewicy.



### Kto pożyczał kasę Mejzie?

Pamięć ludzka jest krótka. O złodziejskich rządach dojrzej zmiany też ludzie by zapomnieli. Na szczęście w skansenie PiS są tacy jak Łukasz Mejza. Genetyczny patriota. Nałogowy pożyczkowiec. Modelowy krętać i oszust.

Swoje oświadczenia majątkowe wypełnił tak, że prokurator postawił mu 11 zarzutów. Mejza pamiętał, że pożyczał kasę od wielu osób. Ale zapomniał od kogo. 40 tys. zł, 50 tys. zł, 88 tys. zł, 100 tys. zł, siedem pożyczek na łączną kwotę 290 tys. zł. Któż mu tyle kasy pożyczył? Gdy CBA i dziennikarze zaczęli pytać o te pożyczki, robił korekty do oświadczenia. Częściowe. Bo pamięć ciągle zawodzi. Straci Mejza immunitet, to sobie przypomni. A jak go wsadzą, będzie miał na to więcej czasu.





## PYTANIE TYGODNIA

### Jak walczyć z uzależnieniem od komórki?

**SŁAWOMIR BRONIARZ,**

*prezes Związku Nauczycielstwa Polskiego*

Wydaje się, że ten temat jest definiowany jedynie jako problem szkoły. To błąd. W kwestii życia cyfrowego dzieci powinna panować synergia działań domu i szkoły. Wszystkim zależy, aby proces cyfryzacji najmłodszych podlegał racjonalnej kontroli. Dyrektor, rada pedagogiczna i rada rodziców powinny podejmować wspólne decyzje. Obecność telefonów komórkowych w szkole ma wymiar nie tylko porządkowo-prawny, ale również obyczajowy. Świat cyfrowy niesie lawinę zagrożeń. Rolą edukacji powinno być przygotowanie uczniów do sensownego korzystania z internetu. Nie jestem zwolennikiem regulowania tego zakazami prawnymi. Warunkiem jest, aby rodzice wzięli na siebie odpowiedzialność za współpracę i uzgodnienie kwestii telefonów ze szkołą.

**MAGDALENA BIGAJ,**

*prezesa Instytutu Cyfrowego Obywatelstwa*

Na pytanie, jak walczyć z uzależnieniem od telefonów, zawsze najpierw odpowiadam, że nie trzeba być uzależnionym, aby odczuwać negatywny wpływ nowych technologii na nasze zdrowie i funkcjonowanie w społeczeństwie. Mamy do czynienia z pandemią problematycznego używania internetu i to już jest szeroka kategoria, w której poza uzależnieniem są takie zjawiska jak obniżona samoocena i zmniejszone poczucie sprawczości

z powodu porównywania się z tym, co widzimy w internecie, negatywne doświadczenia związane z hejtem w sieci oraz przemoc seksualna w internecie, której ofiarami w największym stopniu są dzieci i młodzież. Stoimy przed wyzwaniem zbudowania świadomości społecznej w zakresie higieny cyfrowej. Aby zachęcić ludzi do zainteresowania się tym, udostępniliśmy bezpłatnie na stronie higienacyfrowa.pl Test Higieny Cyfrowej. Zachęcam, aby rozpocząć właśnie od anonimowej odpowiedzi na zawarte tam pytania, same w sobie będące zbiorem zasad. Które uznamy za najważniejsze? To już zależy od udzielanych odpowiedzi.

**DR BARTOSZ KICIOR,**

*medioznawca, socjolog USWPS*

Dotarliśmy do momentu, w którym pytamy nie o to, czy telefon uzależnia, tylko jak walczyć z fonoholizmem. Po pierwsze, musimy chronić najmłodszych. Chodzi o edukowanie medialne i higienę cyfrową. Po drugie, przestańmy redukować problem do dzieci, bo dotyczy on również dorosłych. Prosty eksperyment – popatrzmy, ile osób w tramwaju czy restauracji patrzy w telefon. Następnie przyjrzyjmy się sobie. Sprawdźmy, po jakim czasie zaglądamy do komórki bez konkretnego powodu. Po trzecie, trzeba się zająć tematem na poziomie instytucjonalnym. Czas zacząć patrzeć na ręce korporacjom, które dostarczają nam sprzęt i oprogramowanie. Cała odpowiedzialność nie może spoczywać wyłącznie na użytkowniku końcowym.